

Magyarok Kis-Lengyelországban

Mások a léptékek Lengyelországban, mint nálunk: egy-egy régiója, mint Malopolska, azaz Kis-Lengyelország is akkora, és annyi látnivalóval bír, mint hazánk fele. Tagadhatatlan, hogy jó érzés itt magyarnak lenni, azért is, mert lépten-nyomon honi emlékekbe, hazai vonatkozásokba botlunk. A „Lengyel-magyar két jó barát, együtt harcol, s issza borát” mondás nemcsak a múltban él, hanem a mában is.

A lengyel turisztikai szakemberek közül számossal találkoztam ötnapos study tourom során - amelyre Bakonyi Erika, a magyarországi Lengyel Nemzeti Idegenforgalmi Képviselő Igazgatója hívott meg - és mindnyájan kiváló magyar szakmai kapcsolatokkal rendelkeznek. A két ország közötti turistaforgalom egyenletesen nő.

Földalatti múzeum a Posztócsarnok alatt

Krakkó a ma élő generáció számára egy örök legenda, a mai ötvenesek-hatvanasok számára ugyanúgy, mint a huszonéveseknek. A Cseh Tamás-Bereményi Géza féle „Krakkóba szól a vonatjegyünk” és „váltunk át koronára hatvanöt zlotyt” maradandó emlékei annak a kornak, amikor a szocialista tábor lakói számára Lengyelország volt a csinos lányok, a jó cuccok, a jazz és az autóstop hazája, mi meg farmerral és Amo szappannal igyekeztünk viszonzni a sopoti életérzést.

Az 1 milliónyi lakosú település gondosan ápolja hagyományait, és védi-fejleszti világörökségi értékeit. A szokásos, hagyományos látnivalókon túl új attrakció fogadja a látogatót: a világ egyik legkorszerűbb múzeuma Krakkó főterén, illetve alatta. Öt éven keresztül nem csináltak mást a régészek, mint ástak és közben gondosan megőrizték-tisztították a régmúlt tárgyait. Több milliárd forintnyi, részben uniós támogatással tárták fel öt éven keresztül a Posztócsarnok alatti földrétegeket, amelyek híven megőrizték az akkori hétköznapi élet nyomait. A szemetet ugyanis a hatalmas vásártéren egyszerűen összesöpörték, amely évszázadok alatt földdé tömörült. A múzeum különlegessége, hogy a földrétegeket, a hajdani téglákat, vízvezetékeket a helyükön hagyták: aki jegyet vált, és leliftezik néhány méterrel és évszázaddal korábbra, beléphet a több száz évvel ezelőtti eredeti házfalak közé, csak éppen több emelet mélyen a föld alatt.

Fény és párafüggöny

Az izgalmas történelmi utazás kivitelezésénél a tervezők a legkorszerűbb technikákat vetették be: fény és párafüggönyön léphetünk be az áttetsző üvegtárlók közé, amelyek polcain a gyűrűket, karpereceket, késeket, okulárékat, edényeket, cipőket, ruhafoszlányokat, hajtűket bemutatják. Egyes sarkokban vetített film forog, amelyeken színészek elevenítik meg a piaci zsivajt, az alkudozást, a veszekedést. Interaktív számítógépeken követhetjük nyomon az ásatás folyamatát és megtekinthetjük az akkori élet egyéb nyomait is. A múzeum máris nagyon népszerű a turisták és a diákcsoportok körében, akik szórakozva tanulhatják így hazájuk történelmét.

Ha Krakkóba utazunk, mindenképpen látogassunk el Wieliczka sóbányájába, amelynek világszerte nincs párja és amely természetesen része a világörökségnek. Érdekes azonban a sóbánya köré épült településen is sétálni, amely ápol, szép parkokkal, - mint a szökőkutas

Szent Kinga Park – és gyógyszállókkal is rendelkezik, lévén gyógyüdülőhely. A sóbánya levegője számos betegséget enyhít, olyanokat is, amelyekben Magyarországon sokan szenvednek. Jó lenne, ha szervezett formában is utaznának a magyarok ide – nemcsak nézelődni, hanem gyógyulni is, mert az árak megfizethetők. A négy csillagos Grand Sal Hoteltől az olcsó panzióig számos helyen fogadják a vendéget és kezeléseket is lehet vásárolni. Gyalogtúrákat, sétaútvonalakat is ajánlanak.

Gyógy-idegenforgalom, másképp

Mi, magyarok, büszkék vagyunk termálvizeinkre és gyógy-idegenforgalmunkra, és nehezen hisszük el, amíg meg nem tapasztaljuk „élőben”, hogy más országokban is eredményesen kezelnek ilyen módon betegeket. Muszyna, **Krynica**, Rabka Zdrój, Szczawnica egyaránt fogadnak lengyel és külföldi betegeket vagy csak pihenni vágyókat, akik menekülnek a nagyvárosi stresszes nyüzsgésből a csendes kúra helyszínekre.

Történelmi és turisztikai-gazdasági szempontból is nagyon érdekes volt a study tour szczawnicai állomása. Megtudtuk, hogy a magyar Szalay József alapította a gyógy üdülőhelyet. Szalay József emlékét ma is ápolják errefelé – szobra is ott található a parkban – de a település jelene másról szól ma már.

Magánkézből, külföldi tőkéből

A lengyel kormány számos régi üdülőt adott át a hajdani tulajdonosok leszármazottainak, és engedélyezte, hogy azok mellé megvásárolhassanak hajdan állami tulajdonban lévő ingatlanokat, köztük a gyógykezelésekre szolgáló épületet, annak felszerelésével együtt - tudta meg az újságíró. Itt tehát reprivatizáció és privatizáció is folyik – csak így tudják megoldani, hogy a szocialista időkből származó vagy még régebbi orvosi kezelésekre szolgáló épületet XXI. századi színvonalúvá varázsolják. A kezelésekre rászoruló betegeket azonban a tulajdonviszonyok módosulása ellenére változatlan feltételek között fogadják. Francia és orosz származású tőke révén vásárolhatta meg egy Franciaországban élő lengyel származású testvérpár a szállodákat – gyakorlatilag a település kétharmada az ő kezükben van.

Eddig magyar pénzben több mint három és fél milliárd forintnyi értékben ruháztak be a gyógyvizeről és patinás építészetéről híres városkában. Újjáépítettek például egy századfordulós stílusú régi épületet, itt berendeztek egy konferenciaközpontnak és rendezvényteremnek alkalmas színházat, a mai legkorszerűbb technikával felszerelve. A jövőben továbbra is terjeszkedni kívánnak: egy másik híres lengyel fürdőhelyen, Rabka Zdrójban is beruházásokat terveznek.

Tarnów magyar emlékei

Viszonylag kevés figyelmet fordítanak a magyar turisták Tarnówra Krakkó és Zakopane mellett, pedig érdemes megállni a szép, ápoltságban, már csak azért is, mert itt született Jozef Zacharias Bem, azaz Bem apó. Az 1330 óta létező település Lengyelország meleg pólusa – itt a legmagasabb az átlag hőmérséklet, a sajátos mikroklíma miatt. Több tucat műemléképület található itt és a legtöbb monumentális síremlék. Számunkra a legemlékezetesebb Bem apó különleges, egy tó közepén 20 méter magasban a levegőben található szarkofág. A trükkre azért volt szükség, mert Bem élete későbbi szakaszában felvette a muszlim vallást, ezért katolikus földben nem nyugodhatott. De a föld felett egy tó közepén

igen... Március idusán mindig van friss koszorú Petőfi barátjának síremlékén, amelyet csónakkal szállítanak az építményhez.

Tokaji bor és székelykapu

A város szakrális faépítészetéről is híres, valamint komédiázó kedvéről – sok itt a színház és még Nemzetközi Komédia Fesztivált is szerveznek – amely talán annak is köszönhető, hogy soknemzetiségű város volt sokáig, zsidók, németek, osztrákok és persze magyarok is éltek itt, köztük Lippóczy Norbert, aki a tokaji bor legnagyobb importőre volt. A város díszpolgára lett, azért is, mert a lengyel városok között Tarnów volt az, ahol segítséget nyújtottak a magyaroknak 1956-ban. Ezért Lippóczy Norbert különlegesen értékes népművészeti gyűjteményét a településre hagyományozta.

Aki erre jár, mindenképpen nézze meg azt a székely kaput, amelyet Sepsiszentgyörgy városa adományozott a városnak.

Elek Lenke